

контролю якості продукції. Українські товари стануть максимально безпечними. Експорт товарів до ЄС дозволить заробляти близько 400 млн євро щороку. Для студентів це дасть можливість працевлаштуватися закордоном оскільки наші дипломи визнаватимуться в ЄС. Європейські стандарти торкнуться також і охорони навколишнього середовища, що дозволить зробити довкілля чистішим і безпечнішим. Ці та ще безліч факторів вказують, чому Україна обрала курс саме на євроінтеграцію, до якої так прагнуло населення нашої країни.

УДК 336.64

Наталія Константюк, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ РІВНЯ ОСВІТИ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ТА ДОБРОБУТУ НАСЕЛЕННЯ КРАЇНИ

Nataliia Konstantiuk, Ph.D., Associate Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

INFLUENCE OF EDUCATION ON THE ECONOMY AND WELFARE OF THE STATE POPULATION

В контексті економіки, заснованої на знаннях, вища освіта може допомогти національній економіці в побудові міцної основи для технологічно розвиненого суспільства. Інтерес до ролі вищої освіти в розвитку національних економік не є новим, але істотно зріс в останні роки. Це відбувається через технологічні революції і розширення економіки знань, яка створює і трансформує знання в інновацію. Економічна ефективність, соціальні та індивідуальні переваги інвестицій у вищій освіті були доведені багатьма науковцями. Розглянуто роль вищої освіти в розвитку економіки країни і окремих регіонів. Крім того, доведено короткострокові вигоди від інвестицій у вищу освіту у вигляді зростання зайнятості населення і переваг в довгостроковій перспективі, які проявляються через зростання професіоналізму та компетентності індивідуумів, що відображається у зростанні доходів населення. Зростання доходів населення у свою чергу може генерувати більше податкових надходжень, збільшення заощаджень та інвестицій, що у підсумку покращує добробут усього суспільства. Крім того, вища освіта дозволяє суттєво поліпшити здоров'я нації, знизити криміногенну ситуацію в суспільстві. Вища освіта є ключем до високої конкурентоспроможності та сильної економіки країни.

Важливість інвестицій в національну систему вищої освіти сьогодні є не до кінця оціненою державними діячами як на державному так і на регіональному рівнях. На жаль, у більшості випадків це сприймається як витрати державного чи місцевого бюджетів, котрі можна щорічно переглядати у сторону зменшення. Однак, інвестиції у сферу освіти є виправданими, оскільки дають позитивний ефект: там, де вони значні, саме ці країни лідирують за обсягами ВВП. Іншими словами, інвестиції в освіту окуповуються як для країни, так і для окремого індивіда, а норми прибутковості є різними для різних країн. слід відмітити що норма прибутку від вкладень в освіту є

досить високою як для держави, так і для індивідуума. Організацією економічного співробітництва та розвитку визначено ставку прибутковості для осіб з вищою освітою. Згідно цих оцінок інвестиції в освіту дають віддачу від 6% до 24% залежно від країни та віку осіб, що здобувають вищу освіту. В окремих випадках вона перевищує середню норму прибутку для виробничих підприємств. Такий вид інвестицій є доцільним у всіх аспектах, оскільки вони завжди приносять економічні і соціальні вигоди.

В короткостроковій перспективі інвестиції у вищу освіту приносять зростання зайнятості населення, що проявляється у створенні нових робочих місць в тих секторах економіки, які покликані забезпечити нормальну життєдіяльність студента. Тобто, інвестиції у вищу освіту призводять до пожвавлення економічної діяльності у таких сферах як придбання та оренда житла, торгівля продуктами харчування та промисловими товарами, сервісне обслуговування (приготування їжі, транспорт, зв'язок, побутові послуги), банківські послуги тощо. Зростання зайнятості населення та створення нових робочих місць призводять до рециркуляції доходів від цих робочих місць. Такий стимулюючий ефект для економіки держави та окремого регіону є аналогічний тому, що часто може бути досягнуто за допомогою приватних інвестицій, але відмінності є значними, особливо з точки зору того, наскільки такі інвестиції можуть приносити користі найбільшому числу громадян і суспільству в цілому.

У довгостроковій перспективі інвестиції у вищу освіту дозволяють сформувати висококваліфіковану робочу силу, яка здатна виготовляти конкурентоспроможну продукцію та надавати якісні послуги, тим самим забезпечуючи економічне зростання. Працівники, котрі одержали хорошу освіту, намагаються знайти кращу та добре оплачувану роботу. В результаті маємо зростання доходів населення, котре призводить до зростання податків на місцевому та державному рівнях. Високі доходи громадян є основою для зростання споживання, що є непрямими інвестиціями для реального сектору економіки.

Вагомою перевагою для держави та її добробуту також є те, що рівень безробіття є значно нижчим серед громадян з високим рівнем освіти, а це дозволяє економити державні кошти на виплату різноманітної допомоги населенню у зв'язку із безробіттям та інших соціальних програм.

Існує тісний зв'язок між рівнем освіти на рівнем безробіття. Працівники з найвищим рівнем освіти мають найнижчий рівень безробіття, і навпаки, найвищий рівень безробіття є характерним для працівників, що не мають вищої освіти.

Вища освіта є важливим механізмом для індивідуального соціально-економічного прогресу і важливою рушійною силою економічної мобільності. Крім того, добре освічена робоча сила має життєво важливе значення для майбутнього економічного зростання країни. Сьогодні все більше компаній вимагають висококваліфікованої робочої сили для задоволення сучасних потреб, що характерні для глобальної економіки.

У країнах ОЕСР доросле населення з середньою спеціальною освітою отримує доходи на 20% вищі, ніж населення з середньою освітою, яке, в свою чергу, заробляє більше на 10%, ніж населення з освітою нижче середньої. Особи, котрі здобули вищу освіту, отримують доходи на 60% вищі від тих, котрі її не мають. Індивіди, котрі отримали докторські ступені, заробляють більше у два рази в порівнянні з тими, хто

здобув тільки середню освіту. Близько 25% осіб з вищою освітою отримують доходи, що вдвічі вищі середніх.

Фінансові вигоди від інвестицій у вищу освіту для кожної особи протягом її життя є досить суттєвими, найнижчими вони є в Кореї, та становлять 83 200 дол. США або 6,2%. Найвищими фінансові вигоди від інвестицій у вищу освіту в Угорщині 315 600 дол. США або 25,4% та Польщі – 338 200 дол. США або 29,2%. Середній показник чистого фінансового доходу від інвестицій у вищу освіту в країнах ОЕСР становить 229 000 дол. США або 14,0%, серед країн ЄС даний показник дещо відрізняється і складає 222 000 дол. США або 15,5%. Така фінансова віддача від інвестицій у власну освіту заслуговує на увагу, і як показують результати, здобуття вищої освіти досить швидко окуповується.

Населення з більш високим рівнем освіти також характеризується кращим рівнем здоров'я та більш схильне вести здоровіший спосіб життя, що відображається у зниженні показників смертності. Також окремі дослідження вказують на більш низький рівень злочинності серед освіченого населення. Переваги більш освіченого населення залишаються не тільки на сучасному етапі для самих працівників, а й майбутнім поколінням і суспільству в цілому.

Отже, існує тісний зв'язок між рівнем освіти окремого індивіда, всього населення та розвитком економіки країни в цілому.

Використана література

1. Константюк Н.І. Механізм фінансового забезпечення розвитку людського капіталу та його вплив на конкурентоспроможність економіки держави //Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Серія: Економіка, Т.19.Випуск 3/4, – 2014. – С.37-41.

2. Vynnyk T. Significance of educational outcomes for society [Electronic resource] / Tetiana Vynnyk, Nataliia Konstantiuk // Socio-economic problems and the state. — 2015. — Vol. 1 (12). — P. 67-73.

3. Education at a Glance 2014: OECD Indicators, OECD Publishing [Electronic resource] / Access' regime: http://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2014_eag-2014-en;jsessionid=1vq3qgkpmv9h.x-oecd-live-03

УДК 339.92

Iryna Kramar, Ph.D., Associate Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

THE EASTERN PARTNERSHIP AND UKRAINE

Ірина Крамар, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СХІДНЕ ПАРТНЕРСТВО І УКРАЇНА

In 2004 it was biggest eastward enlargement of the European Union (EU). In 2007 Romania and Bulgaria joined the EU as well and so the eastern border of the union was